

УДК 811.161.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/74-2-27>**Олександр МУНТЯН,**

orcid.org/0000-0002-7004-0249

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології та перекладу

Київського національного університету технологій та дизайну

(Київ, Україна) aamuntian@yahoo.com

ФРАЗЕОЛОГІЯ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Статтю присвячено стійким словосполученням, які вживаються в офіційно-діловому стилі, їхнім властивостям, особливостям утворення та функціонування у мовленні. У статті фразеологізми трактуються як стійкі образно мотивовані словосполучення. Метою цього дослідження є аналіз особливостей функціонування фразеологічних одиниць у текстах офіційно-ділового стилю. Об'єктом дослідження є фразеологізми, а предметом – їхні структурні, семантичні та прагматичні аспекти. Для досягнення мети автор використовує методи структурної та критичної лінгвістики, лінгвістики тексту.

У статті розглядаються основні моделі утворення фразеологізмів, наводиться їхня класифікація за співвіднесеністю з тією чи іншою частиною мови, за компонентним складом; аналізуються властивості стійких словосполучень офіційно-ділового стилю порівняно із загальнолітературними фразеологізмами. Автор наголошує, що в офіційно-діловому мовленні значну частину стійких сполучень становлять конструкції з віддієслівними іменниками. Доведено, що фразеологізми характеризуються наявністю цілісного значення; сталістю компонентного складу; сталістю синтаксичних функцій; вони зазвичай реалізують номінативну функцію і не мають синонімів.

На думку автора статті, фразеологія офіційно-ділового стилю має як спільні риси, так і суттєві відмінності із загальнолітературною фразеологією. Крім того, терміни та стандартні звороти офіційно-ділового мовлення набувають узагальнено-образного значення та стають надбанням загальномовної фразеології. Це явище є закономірним і пояснюється міжстильовою взаємодією – однією з найважливіших тенденцій розвитку української мови на сучасному етапі.

Ключові слова: мовленнєве кліше, офіційно-діловий стиль, стійке словосполучення, фразеологія, фразеологічна одиниця, мовленнєвий штамп.

Oleksandr MUNTIAN,

orcid.org/0000-0002-7004-0249

Ph.D. in Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Philology and Translation

Kyiv National University of Technologies and Design

(Kyiv, Ukraine) aamuntian@yahoo.com

**PHRASEOLOGY OF THE OFFICIAL BUSINESS STYLE
OF THE UKRAINIAN LANGUAGE**

The article is devoted to stable phrases used in the formal business style, their properties, and peculiarities of formation and functioning in speech. The article treats phraseology as stable, figuratively motivated word combinations. The purpose of this article is to analyze the peculiarities of the functioning of phraseological units in texts of formal business style. The object of the study is phraseological units, and the subject is their structural, semantic and pragmatic aspects. To achieve the goal, the authors use the methods of structural and critical linguistics and text linguistics.

The author of the article examines the main models of phraseology formation, provides their classification by correlation with a particular part of speech, by component composition; analyzes the properties of stable combinations of the official business style in comparison with general literary phraseology. The author emphasizes that in formal business speech, a significant part of stable combinations are constructions with verbal nouns. It is proved that phraseological units of official business speech are characterized by the presence of a holistic meaning; constancy of component composition; constancy of syntactic functions; they usually realize the nominative function and have no synonyms.

According to the author of the article, the phraseology of the formal business style has both common features and significant differences with the general language phraseology. In addition, the terms and standard phrases of formal business speech acquire a generalized figurative meaning and become the property of the general language phraseology. This phenomenon is natural and can be explained by interstylistic interaction – one of the most important trends in the development of the Ukrainian language at the present stage.

Key words: speech cliché, formal business style, stable phrase, phraseology, phraseological unit, speech stamp.

Постановка проблеми. Одним із компонентів офіційно-ділового стилю української мови є фразеологізми, які виникли в процесі диференціації цього стилю. У лінгвістичній літературі немає єдиної думки щодо того, що потрібно вважати фразеологізмом, зокрема й фразеологізмом офіційно-ділового стилю. На думку дослідників, «фразеологізм – це стійке поєднання слів, значення та склад якого є сталими та відтворюються у мові в незмінній формі» (Zabiiaka, 2012; Ponomariv, 2001). Виходячи з цього визначення, будь-який складовий термін можна вважати фразеологізмом. Інші лінгвісти зазначають, що «однією з найважливіших характеристик фразеологізмів є їхня образність, метафоричність» (Stakhova, 2010; Ustenko, 2011).

Науковці вважають, що в семантиці фразеологізмів завжди присутня образність або особлива експресія, навіть якщо вони виконують виключно номінативну функцію (Krasnobaieva-Chorna, 2014: 143). Виходячи з цього, будь-яке стійке поєднання не може вважатися фразеологізмом, а лише те, що має образне чи метафоричне значення (або компонент).

Згідно з різноманітними трактуваннями фразеологічних одиниць розуміємо їх як стійкі образно мотивовані словосполучення, як-от: зайти в глухий кут, закрити гайки, обливати брудом тощо. Необхідно зазначити, що мовознавці зараховують до фразеологізмів у широкому розумінні «ідіоми, порівняння, прислів'я, приказки, крилаті вислови, афоризми, каламбури, професійні вислови, народнопоетичні включення, вислови термінологічного характеру» (Ponomariv, 2001: 78–79).

Фразеологічні одиниці є частиною фонових знань українського народу та загальним набором інформації для мовців, які належать до однієї лінгвокультури. Їх вживання ґрунтується на припущенні, що інша сторона також знає та розуміє фразеологізми. Це пояснюється тим, що, з одного боку, це мовний засіб, який гарантує повноцінну комунікацію, а з іншого – живий виразник національно-культурної семантики, що відображає стереотипи національно-культурного світосприйняття. Наприклад, фразеологізм «точити баяндраси» (весело говорити про дрібниці, ні про що) з'явився, «коли українці тесали баяндраси – витесали дерев'яну підпірку на сходах, яка тримала поруччя» (Zabiiaka, 2012: 47). Ця робота тривала довгий час, і щоб не нудувати, чоловіки розважалися порожніми балачками. Фразеологізм «купити kota в мішку» також походить від відомої української історії про селянина, який намагався купити порося на ярмарку, натомість купив kota у цигана.

Варто зазначити, що фразеологізми, зокрема ті, що вживаються в офіційно-діловому мовленні, характеризуються наявністю цілісного значення; сталістю компонентного складу; сталістю синтаксичних функцій. Від фразеології інших стилів, наприклад, художньої літератури, публіцистичного або розмовного, фразеологізми офіційно-ділового стилю вирізняються відсутністю образності та експресивності; вони зазвичай реалізують номінативну функцію і не мають синонімів.

Аналіз досліджень. Доробок сучасних українських мовознавців, які аналізують специфіку функціонування фразеологізмів у текстах різних стилів, є доволі значним. Фундаментальною є робота таких авторів, як В. Забіяка та І. Забіяка, які вивчають етимологію, тлумачення та застосування фразеологізмів (Zabiiaka, 2012). В. Стахова досліджувала поняттєво-виражальну сутність «фраземіки» в українському лінгвотермінологічному просторі (Stakhova, 2010). Функціонування (Князь, 2019) та методологічні засади дослідження фразеологізмів української мови (Князь, 2020) вивчала Т. Князь. Особливостям функціонування фразеологічних одиниць у різних стилях української мови присвячено статтю Л. Устенко (Ustenko, 2011). Проблеми фразеологічної термінології розглядала Ж. Краснобаєва-Чорна (Krasnobaieva-Chorna, 2014). Сугестивну функцію фразеологізмів у пресі вивчала І. Лакомська (Lakomska, 2013). Зі свого боку, Д. Сизонов досліджував медійний фразеологізм у контексті мовної картини світу (Syzonov, 2018). Актуальними є розвідки О. Стишова, присвячені неофраземам у суспільно-політичному дискурсі українських мас-медіа (Styshov, 2015).

Попри значну кількість робіт, у яких розглядаються фразеологічні одиниці української мови, питання їхнього вивчення в структурному, семантичному та прагматичному аспектах потребує подальших розвідок.

Метою статті є аналіз особливостей функціонування фразеологічних одиниць у текстах офіційно-ділового стилю. Об'єктом дослідження є фразеологізми, а предметом – їхні структурні, семантичні та прагматичні аспекти. Для досягнення мети автор використовує методи структурної та критичної лінгвістики, лінгвістики тексту.

Виклад основного матеріалу. На відміну від побутового, ділове мовлення дуже одноманітне. Використання фразеологізмів в офіційно-діловому стилі значно полегшує написання текстів ділового характеру. Однак це більше стосується письмової форми мовлення. Водночас фразеологізми надають офіційно-діловому стилю мовлення більшої емоційності.

Кожен стиль мовлення має відповідний набір фразеологізмів. Найпоширенішими є нейтральні або міжстильові фразеологізми. Важливе значення для визначення стилістичних функцій фразеологізмів має джерело їх походження. До фразеології належать крилаті вислови, ідіоми, притчі, прислів'я, афоризми, порівняння (які майже не вживаються в діловому мовленні), словосполучення наукової термінології, стійкі формули, сталі словосполучення з виробничо-технічної сфери тощо. Водночас в офіційно-ділових промовах використовуються переважно книжні фразеологізми.

Фразеологізми офіційно-ділового стилю належать до книжних одиниць, які, на відміну від нейтральних фразеологізмів, вирізняються літературним характером і притаманні насамперед писемному мовленню, оскільки книжним фразеологізмам властива відповідна семантика висловлювань і суворі стандартизованість функціонування.

Офіційно-діловий стиль має свій неповторний спосіб вираження, що виділяє його серед інших стилів у системі функціонально-стильової диференціації за мовностилістичними ознаками.

Як і всі інші структурно-функціональні стилі, офіційно-діловий стиль української мови має декілька різновидів, причому, крім ознак, спільних для цих різновидів в цілому, є й певні ознаки, властиві лише кожному різновиду. Найбільш наочним різновидом цього стилю, на наш погляд, є різновид системи офіційно-ділових відносин, у межах якого за характерними ознаками можна виділити такі підвиди стилю: стиль ділових відносин, а також стиль, який, наприклад, стосується не тільки офіційно-ділової сфери, а плавно проникає у публіцистичний стиль.

На відміну від публіцистичного та художнього стилів, офіційно-діловий стиль характеризується досить стандартизованим, емоційно нейтральним, лаконічним, з найвищим ступенем точності викладу матеріалу. Його мова просякнута стилістично нейтральними мовними засобами та стандартизованими канцеляризмами. Проте, попри лексичне багатство української мови, вона не зовсім позбавлена фразеологізмів.

Залежно від характеру жанру в текстах офіційних документів присутні як власне ділові (основні) фразеологізми, так і периферійні фразеологізми. Тому різні прояви офіційно-ділового стилю можна умовно поділити на дві групи: власне ділові фразеологізми та фразеологізми суспільно-політичного дискурсу.

Важливою частиною політичного мовлення є фразеологічні утворення суспільно-політичного

дискурсу. Деякі дослідники вважають, що широке використання метафоричних виразів у суспільно-політичному дискурсі є ознакою політичної та економічної кризової ситуації. Щоб переконати співрозмовника у правильності своїх поглядів, деякі політики включають у ділове мовлення образні фразеологізми. Проте в рамках офіційно-ділового стилю ці образи мають дещо інше смислове навантаження, ніж у художньому або публіцистичному стилях.

Значення фразеологічних структур суспільно-політичного дискурсу в текстах офіційних документів відображає як позитивні сторони суспільного ладу, так і негативні сторони, що існували в суспільстві. Зокрема, часто трапляються вислови, призначені для створення піднесеності в мові, та вислови, яким притаманне знижене забарвлення.

Характерною особливістю суспільно-політичних фразеологізмів є те, що, вводячись до тексту офіційних документів, вони органічно поєднуються з ознаками офіційно-ділового стилю та набувають ознак, властивих цьому стилю, що дозволяє говорити про них, як про такі, що відрізняються від інших стилів не тільки особливим словосполученням, а й особливим використанням фразеологічного фонду української мови.

Крім того, значення фразеологізмів офіційно-ділового стилю відображає традиції й норми суспільно-політичного життя, а також деталі складного процесу державотворення в Україні. Існує цікава історія походження виразу «покласти руку», який тепер означає «брати участь у чомусь». Це прислів'я чітко демонструє особливості стародавньої організації діловодства. Тому сьогодні, коли ми пишемо ділові документи, ми завіряємо їх правдивість за допомогою підписів.

В офіційно-діловому мовленні мовознавці виділяють «термінологічні назви предметів, номенклатурні найменування, лексикалізовані сполуки та власну специфічну фразеологію, яку найкраще простежити в назвах ділових паперів» (Stakhova, 2010: 43). Варто зазначити, що в усному офіційно-діловому спілкуванні роль фразеологізмів надзвичайна. Їх використовують, щоб наголосити на якомусь факті, підкреслити щось, як засіб образного мислення, що надає мові емоційного забарвлення, а офіційно-діловому мовленню – переконливості.

Відповідно до складу компонентів виокремлюють такі найуживаніші групи фразеологічних одиниць офіційно-ділового мовлення, як:

– сполучення прикметника з іменником (узгодження): трудова угода, споживчий кошик, касаційна скарга, дієздатна сторона, приватна (державна) власність, доповідна записка, Почесна

грамота, вірча грамота, дорожній лист, юридична особа;

– сполучення іменника з іменником у родовому відмінку без прийменника (управління): конфіскація майна, місце реєстрації, термін повноважень, країна перебування;

– сполучення іменника з іменником у непрямому відмінку з прийменником (управління): витяг з протоколу, підписка про невиїзд, посвідка на проживання, повідомлення про вручення;

– сполучення прийменника з прикметником та іменником: в адміністративному (службовому, робочому, судовому) порядку, до певної міри, на загальних підставах;

– сполучення дієслова з іменником із прийменником (дієслівне управління): утілювати в життя, довести до відома, вводити в оману, притягнути до відповідальності;

– сполучення дієслова з іменником без прийменника (дієслівне управління): брати участь, привертати увагу, завдавати шкоди, зачіпати інтереси, відвертати увагу, віддавати належне;

– сполучення дієслова з прикметником та іменником: порушувати судову справу, підлягати грошовому стягненню.

Відповідно до співвіднесеності з певною частиною мови серед фразеологічних одиниць офіційно-ділового стилю виокремлюють:

– іменні фразеологізми (мають загальне граматичне значення предметності та граматичні значення роду, числа, відмінка): непереборна сила, виконавчий лист;

– дієслівні фразеологізми (виражають дію або стан, мають граматичні значення виду, часу, особи, числа): досягти домовленості, довести до відома, взяти до уваги.

В офіційно-діловому мовленні наявність стійких дієслівних сполучень є стилеутворювальною рисою. Такі сполучення складаються з дієслова, що має ослаблену семантику, та іменника. Ці сполучення можна іноді замінити дієсловом, як-от: здійснити аналіз (проаналізувати), здійснити виплати (виплатити). Однак, трапляється, що стійкі дієслівні сполучення неможливо замінити одним словом: вжити заходів, обійняти посаду, встановити порядок. Нерідко заміна є небажаною, тому що значення дієслівно-іменного сполучення і дієслова не збігаються повністю, тобто можуть мати семантичні або стилістичні відмінності, як-от: досягти домовленості – домовитися, забезпечити збереження – зберегти, стягнути штраф – оштрафувати. Деякі дослідники вважають фразеологізмами тільки ті дієслівно-іменні сполучення, які не можна замінити одним словом.

До фразеологізмів офіційно-ділового мовлення зараховують також так звані мовленнєві стандарти. Адміністративно-виробничі ситуації, що багаторазово повторюються, відображуються в стандартних зворотах мови. Мовленнєвий стандарт (кліше, штамп) значно полегшує заповнення паперів, що оформлюються за певним шаблоном, однак необхідно враховувати, що зловживання такими зворотами робить мовлення казенним. Сучасні мовознавці розмежовують терміни «мовленнєвий штамп» і «мовленнєве кліше»: штампи оцінюються як негативне явище, тоді як кліше допомагають при укладанні документа, полегшують пошук потрібних слів і розуміння тексту читачем (Zabiiaka, 2012; Stakhova, 2010). Прикладами мовленнєвих штампів можуть слугувати такі вирази, як: під час розв'язання завдань, у частині задоволення запитів, на предмет розгляду, відбувається зростання, у справі підвищення якості тощо.

Очевидно, що більшість штампів пов'язана з використанням прийменників, що утворилися від іменних частин мови, таких як: у частині, у справі, у ході, у разі тощо. Ці вирази надають мові небажаного «канцелярського» відтінку. З іншого боку, мовні кліше (стандартне мовлення) зручні як для мовця, так і для реципієнта, оскільки вони легко відтворюються, заощаджують сили та час і полегшують спілкування. До таких кліше належать: покласти відповідальність, надати допомогу, згідно зі встановленим порядком, згідно з рішенням, згідно з резолюцією тощо. Деякі кліше використовують і поза офіційно-діловою комунікацією: повернення кредиту (боргу), дотримання прав, відшкодування збитків тощо.

В офіційно-діловому мовленні значну частину стійких сполучень становлять конструкції з віддієслівними іменниками: проведення аналізу, хід експерименту, досягнення домовленості, надання допомоги, стягнення моральної шкоди, позбавлення волі, невиконання обов'язків, неповернення коштів, досягнення повноліття. Властивості віддієслівних іменників (зокрема, поєднання в їхній семантиці процесуального та предметного значень) роблять їх важливим компонентом офіційно-ділового тексту, створюють потрібну офіційно-діловому мовленню однозначність і водночас узагальненість змісту, забезпечують офіційну значущість називаного віддієслівним іменником поняття, зводять його до рангу константних тематичних і ситуаційних кліше діловодства (Stakhova, 2010).

Термінологічні фразеологізми в офіційно-діловому стилі не є продуктивними. В основному вони стосуються сфер державного та бізнес-управління. В українській діловій мові складні терміни та назви вживаються переважно на позначення

органів державної влади, різних відомств, установ, політичних і громадських організацій, державних служб тощо. Це не випадково, адже офіційно-діловий стиль є органічним адаптуванням термінологічної лексики та фразеології.

Важливе значення мають фразеологізми в усному діловому спілкуванні (розмові, виступі, дискусії). Іноді вони використовуються для того, щоб підкреслити певний факт, а найчастіше вони використовуються як засіб образного мислення, надання емоційного забарвлення промові та переконливості публічного виступу в ділових питаннях. Водночас використання фразеологізмів у письмовому діловому спілкуванні відбувається навпаки.

Варто зазначити, що з уживанням фразеологізмів у писемній формі офіційно-ділового стилю варто бути уважним, адже цей стиль не допускає суб'єктивної забарвленості, емоційності й метафоричності, тому в офіційних документах можуть вживатися лише термінологічні сполучення, як-от: відповідно до, згідно з, брати до уваги, всупереч тощо. Необхідно також пам'ятати, що надмірне цитування, зловживання канцеляризмами іноді можуть бути недоречними.

Таким чином, фразеологізми – це самостійна мовна одиниця, яка може виражати семантику, утворювати семантичні й граматичні зв'язки, виконувати синтаксичну функцію. На етапі становлення офіційно-ділового стилю утворюються фразеологізми з переносним значенням (виразом) і стійкі сполучення слів. Фактично офіційно-ділова мова містить іншомовну лексику і створюється на основі української мови. Важливий пласт книжної фразеології офіційно-ділового стилю становлять мовні штампи, які не характеризуються багатослівністю, емоційним забарвленням, і кліше, які пов'язані з основними сферами людської діяльності, що характеризуються ознаками відтворюваності. На практиці поширені суспільно-політичні кліше, які виступають еталоном офіційно-ділового стилю, водночас забезпечують економію мовлення та комплексний виклад інформації.

Фразеологія офіційно-ділового стилю української мови представлена в офіційно-ділових текстах і містить важливу інформацію про особливості світогляду носія мови, зокрема про його погляди на ідею державотворення. Саме мова державних документів часто засвідчує уявлення автора про принципи державотворення та методи державного будівництва. Особливо яскраво це проявляється у значенні фразеологізмів. У цьому сенсі термін «держава» є важливим. У мові поняття «країна» виражається різними способами: синонімами, визначеннями в різних словниках, текстами, в тому числі текстами офіційних документів. Одним зі способів вираження нації в мовній свідомості її народу є офіційно-діловий стиль мовлення.

Отже, точність мови в офіційно-діловому стилі, чіткість формулювань, правильне використання термінів, вдале застосування фразеологічних висловів підвищує ефективність комунікації, посилює дієвість усного мовлення.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, фразеологія офіційно-ділового стилю має як спільні риси, так і суттєві відмінності із загальномовною фразеологією. Крім того, терміни та стандартні звороти офіційно-ділового мовлення набувають узагальнено-образного значення та стають надбанням загальномовної фразеології (висунути аргумент, в установленому порядку, нести відповідальність, оскарженню не підлягає). Це явище є закономірним і пояснюється міжстильовою взаємодією – однією з найважливіших тенденцій розвитку української мови на сучасному етапі. Дослідження фразеологічних одиниць в офіційно-діловому стилі переконує, що, попри їхню стійкість в українській мові, вони все ж зазнають певних, навіть досить далекосяжних змін – структурних, семантичних і стилістичних, бо цього вимагають реалії нашого сьогодення.

Перспективу подальших розвідок вбачаємо у дослідженні неофразеологізмів у текстах медійного дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Забіяка В. А., Забіяка І. М. Світ фразеологізмів. Етимологія, тлумачення, застосування. Київ: Академвидав, 2012. 304 с.
2. Князь Т. М. Методологічні засади дослідження фразеологізмів української мови в медійному дискурсі. *STUDIA LINGUISTICA*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 16. С. 58-70.
3. Князь Т. М. Особливості функціонування фразеологізмів української мови в політичному дискурсі. Лінгвістичні дослідження: зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2019. Вип. 49. С. 59-65.
4. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Проблеми фразеологічної термінології: фразеологізація. Вісн. Донец. нац. ун-ту. Серія «Гуманітарні науки». 2014. № 1-2. С. 141-146.
5. Лакомська І. В. Сугестивна функція фразеологізмів у пресі (на прикладі газетних заголовків). Записки з українського мовознавства. 2013. Вип. 20. С. 82-90.
6. Сизонов Д. Ю. Медійний фразеологізм в контексті мовної картини світу. Лінгвістичні дослідження. 2018. Вип. 47. С. 72-77.

7. Стахова В. Поняттєво-виражальна сутність «фраземіки» в українському лінгвотермінологічному просторі. Мандрівець. Тернопіль, 2010. № 3. С. 76-80.

8. Стишов О. А. Неофраземи в суспільно-політичному дискурсі українських мас-медіа. Філологічні студії. 2015. Вип. 4. С. 19–23.

9. Сучасна українська мова: підруч. для студ. вищих навч. закл. / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко. К.: Либідь, 2001. 400 с.

10. Устенко Л. Ф. Особливості функціонування фразеологічних одиниць у різних стилях української мови. Наук. зап. Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки. 2011. Кн. 1. С. 40-44.

REFERENCES

1. Zabiіaka V. A., Zabiіaka I. M. (2012). Svit frazeolohizmiv. Etymolohiia, tlumachennia, zastosuvannia [The world of phraseological units. Etymology, interpretation, application]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].

2. Kniaz T. M. (2020). Metodolohichni zasady doslidzhennia frazeolohizmiv ukrainskoi movy v mediinomu dyskursi [Methodological principles of the study of phraseological units of the Ukrainian language in media discourse]. STUDIA LINGUISTICA: zb. nauk. prats – STUDY LINGUISTICA: coll. of science works, 16, 58-70 [in Ukrainian].

3. Kniaz T. M. (2019). Osoblyvosti funktsionuvannia frazeolohizmiv ukrainskoi movy v politychnomu dyskursi [Peculiarities of the functioning of phraseological units of the Ukrainian language in political discourse]. Lnhvistychni doslidzhennia: zb. nauk. prats KhNPU im. H. S. Skovorody – Linguistic studies: coll. of science works of KhNPU named after H. S. Skovorody. Kharkiv, 49, 59-65 [in Ukrainian].

4. Krasnobaieva-Chorna Zh. V. (2014). Problemy frazeolohichnoi terminolohii: frazeolohizatsiia [Problems of phraseological terminology: phraseologisation]. Visn. Donets. nats. un-tu. Seriia «Humanitarni nauky» – Visn. Donets national university Series «Humanities», 1-2, 141-146 [in Ukrainian].

5. Lakomska I. V. (2013). Suhestyvna funktsiia frazeolohizmiv u presi (na prykladi hazetnykh zaholovkiv) [Suggestive function of phraseological units in the press (on the example of newspaper headlines)]. Zapysky z ukrainskoho movoznavstva – Notes on Ukrainian Linguistics, 20, 82–90 [in Ukrainian].

6. Syzonov D. Yu. (2018). Mediinyi frazeolohizm v konteksti movnoi kartyny svitu [Media phraseology in the context of the linguistic picture of the world]. Lnhvistychni doslidzhennia – Linguistic studies, 47, 72-77 [in Ukrainian].

7. Stakhova V. (2010). Poniattievo-vyrazhalna sutnist «frazemiky» v ukrainskomu lnhvotermnologichnomu ppoctopi [Conceptual and expressive essence of «phrasemic» in the Ukrainian linguistic terminological ppoctopy]. Mandrivets – The traveler. Ternopil, 3, 76-80 [in Ukrainian].

8. Styshov O. A. (2015). Neofrazemy v suspilno-politychnomu dyskursi ukrainskykh mas-media [Neophrases in the socio-political discourse of the Ukrainian mass media]. Filolohichni studii – Philological studies, 4, 19–23 [in Ukrainian].

9. Suchasna ukrainska mova: pidruch. dlia stud. vyshchykh navch. zakl. [Modern Ukrainian language: a textbook. for students higher education closing] / O. D. Ponomariv, V. V. Rizun, L. Yu. Shevchenko. K.: Lybid, 2001 [in Ukrainian].

10. Ustenko L. F. (2011). Osoblyvosti funktsionuvannia frazeolohichnykh odynyts u riznykh styliakh ukrainskoi movy [Peculiarities of the functioning of phraseological units in different styles of the Ukrainian language]. Nauk. zap. Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Seriia: Filolohichni nauky – Science zap Nizhyn State University named after Mykola Gogol. Series: Philological sciences, 1, 40–44 [in Ukrainian].